No. 260 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 31 October

FRANKRIJK.

PARIJS, den 28sten October.

Men verzekert dat reeds sedert eenige dagen de ordonnantien geteekend zijn, die de benoeming houden van 12 nieuwe pairs, en verwondert men zich dat dezelve nog niet door den *Moniteur* zijn publiek gemaakt. De nieuwe pairs zijn: de heeren *Etienne*, *Berenger*, *Persil*, *J. de Mornay Barbet*, *Gaillard de Kerbertin*, de generaal *Teste*, *Baude Mechin*, *Romiguières* en twee andere personen buiten de kamer der gedeputeerden gekozen.

— Gisteren is te Parijs, na eene langdurige smartelijke ziekte, overleden, het bekende lid van de kamer der afgevaardigden, *Eusebe Salverte*; hij was door het vijfde arrondissement van de hoofdstad verkozen.

— Men wil hier weten, dat het engelsch kabinet aan de hoven van St. Petersburg, Weenen en Berlijn eene nota gezonden heeft, waarin het zijne inzichten omtrent de beslechting van de oostersche zaken mededeelt, en de gezegde mogendheden uitnoodigt om tot de daarbij voorgestelde bepalingen toe te treden. Engeland zou bewilligen dat aan Mehemed-Ali, behalve Egipte, het pachalik van St. Jean d'Acre in bezit werd gegeven. Mekka en Medina zouden nog aan het oppergezag der Porte onderworpen blijven. Ook Frankrijk zou even als de drie andere mogendheden, tot deelneming van dit plan uitgenoodigd, maar van deze zijde was in dubbelzinnige bewoordingen geantwoord, dat men zich met de gedane voorstellen niet vereenigen kon, aangezien Frankrijk, insgelijks [illegible] af geneigd om zich aan de voorgeschrevene bepalingen te onderwerpen, in de dwangmaatregelen niet zou kunnen toestemmen, tot welke de andere mogendheden neigden.

— Heden zijn de ministers onder voorzitting van den koning op de Tuilerien vergaderd.

— Een der vijf te gelijk met *Blanqui* gearresteerde personen, is eerst gisteren op vrije voeten gesteld.

— Reeds een paar dagen verschijnen in het *Journal des débats* artikelen over den toestand van *Espartero* tegen *Cabrera* geplaatst, waarvan het slot was, dat de constitutionele troepen zich slechts hadden te vertoonen, of het grootste gedeelte der magt van *Cabrera* zou verloopen en zijne onderhebbende chefs door omkooping gewonnen worden. Thans begint het genoemde blad geheel anders te spreken, *Cabrera* als een geduchten vijand aan te zien, en te vreezen, dat de troepen der koningin nog het een of ander smartelijk verlies zullen te lijden hebben. In deszelfs nommer van heden leest men:

» De militaire operatien tegen *Cabrera* worden sleepende. Het leger van den maarschalk *Espartero*, dat den 8sten van Saragossa in drie kolonnen opgetrokken was, heeft na vier kleine dagmarschen aan den voet van het gebergte halt gehouden, en gedurende acht volgende dagen, van dan tot den 20sten, geen voet verder in [illegible] te winnen. Na de noodzakelijkheid ten deze gepreezen te [illegible] en een gemakkelijken tijd te doen, laat het vervolgt het *Journal des débats* [illegible] van den 21sten vermelden dat de [illegible] van *Espartero* reeds dien dag eene beweging hadden gemaakt aan de zijde van Segura en Montalban, en aan den anderen oever der Rio San-Martin, die bij Hyacin den Ebro valt. De langzame operatien en de gemaakte halt gedurende acht dagen, schreef men toe aan voorloopige afspraken, hoop op bevrediging, geheime onderhandelingen met officieren van *Cabrera*, waarvan men den afloop afwachtte; maar het schijnt dat deze pogingen volstrekt geen gevolg gehad hebben. *Cabrera* toont zich, integendeel, tot den hardnekkigsten tegenstand bereid; alle maatregelen worden in overeenstemming met dit besluit genomen, en hij heeft een verdedigingsplan gevormd, dat niet zonder talent ontworpen is. Wel verre van zich, even als de Navarrezen, tot eene kleine ruimte te bepalen, laat hij de bezetting zijner acht vestingen aan troepen over, op welke hij betrouwen kan, en is voornemens om de constitutionelen onophoudelijk op hunne flanken, in hunnen rug en op alle ontblote punten, door middel van mobiele afdeelingen, uit keurtroepen bestaande, en door zijne beste onderbevelhebbers aangevoerd, te bestoken en bezig te houden. Zoo detacheerde hij op het oogenblik, dat zulk eene groote magt tegen hem in aantogt was, *Bosco* met 3000 man naar de provincie Guadalaxara, en deze chef vermeesterde den 15den en 16den de geheele landstreek aan den voet der bronnen van den Taag gelegen, op meer dan 20 uren afstands van Cantavieja, 't welk, zooals men weet, een der centrale verdedigingspunten van *Cabrera* is.

» De door *Espartero* ondernomen veldtogt levert dus zeer groote bezwaren op, vereischt eene groote magtsontwikkeling over eene uitgestrekte landstreek, en kan gelegenheid geven tot noodlottige en schandelijke tegenspoeden, wanneer de generaal en zijne officieren niet de grootste waakzaamheid in acht nemen. Twee opperbevelhebbers hebben reeds voor het legen van *Cabrera* het hoofd gestooten: *Van Halen* voor Segura en *Oraa* voor Morella; twee andere generaals *Nogueras* en *San Martin* hebben in denzelfden oorlog van Neder-Aragon hunne krachten versplit, en *Cabrera* is sedert steeds in magt, bekwaamheid en stoutheid toegenomen. De hertog der overwinning moet op zijne hoede wezen, zijne magten op zulk een schoonen titel en den grooten naam dien hij draagt, niet te verliezen. De heilzame vrees daarvoor is ons een zekere waarborg van zijn zorgvuldigen toeleg en zijne groote opletendheid om de aan zijne vaderlandsliefde en bekwaamheid te regt toevertrouwde taak wel te vervullen."

Hier is men van meening, dat *Espartero* wel het voornaam afwachten kan, om niet ernst tegen *Cabrera* door te tasten.

— Van gouvernementswege is de volgende telegraphische depesche bekend gemaakt, door den franschen gezant te Madrid aan den minister van buitenlandsche zaken, den 22sten dezer afgezonden:

» De ministers van buitenlandsche zaken en van marine hebben hunne demissie aan H. M. gegeven, die dezelve heeft aangenomen. Het interim van deze departementen is voorloopig toevertrouwd aan de ministers van justitie en van oorlog. — De koningin heeft den 20sten eene wapenschouwing van de geheele nationale garde bijgewoond. — Madrid geniet de volkomenste rust, die ook niet gestoord is geweest."

Uit de bijzondere berigten uit Madrid tot den 20 en 21sten, vernemen men dat de raad van ministers in den morgen van den 19den vergaderd geweest is en er toen reeds ernstig buitenslangs gesproken over de reis tusschen de ontbinding van de cortes en de gehele of gedeeltelijke aftreding van het ministerie. De generaal *Alaix* schijnt een grooten invloed gekregen te hebben; sommigen dachten, dat hij in weerwil der verzoening tusschen de ministers, waarvan voor eenige dagen gesproken werd, en die den generaal met de gematigde leden van het kabinet had doen zamenstemmen, evenwel tot de partij der beweging overhelde en de leden dier partij in het kabinet wilde brengen. Bij de wapenschouwing, waarvan hierboven gesproken werd, [illegible] het [illegible] gevoelen [illegible] de troepen [illegible] den 21sten te Madrid nog omtrent, hoe de ministeriele crisis zou afloopen, en onderstelden thans nog de bijzonderheden die tot de demissie der beide ministers van buitenlandsche zaken en marine hebben geleid.

Het ontwerp voor het behoud der *fueros* van de Baskische provincie is door den senaat met 73 tegen 6 stemmen aangenomen.

De zitting der cortes van den 21sten leverde in den aanvang niets belangrijks op; na het behandelen van eenige particuliere zaken ging de orde de voornemens der debatten over het ontwerp van de militaire belooningen.

Te Marseille is den 24sten dezer aangekomen de engelsche stoomboot *Blazer*, overbrengende de jongste brievenmail uit Indie. Uit de door dezelve medegebragte tijdingen vernemen men dat de Engelschen zich van Kabul hebben meester gemaakt. *Dost-Mahomed* had de vlugt genomen, en de schach *Soujah* had, op den 7den Augustus, vergezeld van den britschen agent, zijn intogt in de stad

gedaan. — De tijdingen door deze stoomboot uit Alexandrie tot den 13den October medegebragt, houden weinig bijzonders. De onderkoning bevond zich te Cairo en was welvarend.

— Ter beurze van heden (28 *October*) waren genoteerd: 5 pCt. 110,70; 3 pCt. 81,70; Nap. t. 103; Sp. Ardoin 30¼; Passive 7⅝; n. diff. z. intr. 13¼; Rom. L. 103⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 27sten October.

Uit Berlijn schrijft men van den 21sten dezer, dat, ofschoon de koerierwissel op verre na niet zoo levendig was als in den aanvang der maand, men het er echter geenszins voor hield dat daaruit tot eene vereffening der oostersche zaken besloten moest worden. Volgens brieven van een pruissisch beambte, die zich thans te Konstantinopel bevindt, waren de onzekerheid en de oneenigheid, die in den Divan heerschte, nog even groot als tijdens het overlijden van Sultan *Mahmoud*. Wat de reis van den russischen staatsraad *von Brunow* naar Engeland betrof, deze werd door velen meer als eene pligtpleging dan als eene diplomatieke zending aangezien.

— Prins *Metternich* is Woensdag avond, na bij den baron *A. M. Rothschild* een' prachtigen maaltijd bijgewoond te hebben, van hier naar Darmstadt vertrokken, en heeft eergisteren van daar de terugreis naar Weenen, over Nördlingen en Linz, alwaar hij zich op eene stoomboot zal inschepen, voortgezet. — Eergisteren is ook de president der Bondsvergadering, de graaf *von Munch-Bellinghausen*, van hier naar Weenen vertrokken, alwaar hij den winter denkt door te brengen. — Verleden Dingsdag heeft Prins *Metternich* te Wiesbaden een langdurig onderhoud gehad met Koning *Leopold* van België.

— Te Geneve wil men onderrigt zijn, dat binnen kort eene nieuwe fransche vesting op de grenzen van genoemd kanton zal worden daargesteld. Het fransch gouvernement zou namelijk voornemens zijn, den pas des Rousses, aan den straatweg van Dyon naar Geneve, bij den aanvang van eenen zijweg naar Nyon, van verdedigings-werken te voorzien. De gebeurtenissen van 1814 en 1815 hebben aan de Franschen het gewigt dezer stelling, tot dekking van opper-Fransche-Comté, bewezen.

— Reizigers verzekeren dat de Zuricher regering, uit vrees voor nieuwe onlusten, den 21sten dezer wapenen heeft uitgedeeld; doch bij de rust, die nog weinige dagen vroeger algemeen in het kanton heerschte, vond dit gerucht weinig geloof. Nogtans bleef de oppositie aldaar niet werkeloos om, zonder dadelijk oproer te verwekken, de bevolking, door toezegging van meerdere vrijheden, van de bestaande regering afkeerig te maken.

— Uit Rome wordt gemeld dat de bekende vredevorst, die vroeger over al de schatten van Spanje en de beide Indien kon beschikken, onlangs te Rome, naar in het daghlad dier stad wordt vermeld, voor eene schuld van 60 Rom. Thalers aangeklaagd geworden is.

— Niet slechts de pauselijke regering, maar ook de regeringen van Napels en Modena hebben hunne onderdanen verboden het geleerdencongres te Pisa bij te wonen, omdat een Romeinsche vlugteling, de professor *Orioli*, op dat congres toegelaten is.

— De handelshuizen *B. Sina en Comp.* te Livorno en *C. Fenzi* te Florence, hebben magtiging bekomen voor den aanleg van een spoorweg van Livorno naar Florence; de kosten worden op dertien millioenen livres geschat. — De nieuw aangelegde spoorweg van Chambery naar Bourget is den 8den October, in tegenwoordigheid des konings van Sardinie, ingerijd geworden. Deze weg is twee uren lang, loopt bijna maalgetrokan langs een kanaal en eene laan van peppler-boomen, en heeft het gezigt op het gebergte en het meer van Bourget. — Den 7den heeft de koning Chambery verlaten om de inwijding van de hangende brug over de Cailler, bij Annecy, bij te wonen.

— De berigten uit Konstantinopel tot den 9den vermelden, dat de buitengewone Oostenrijksche gezant, generaal *Hess*, die den Sultan met zijne komst ten troon gelijk gewenscht heeft, den 5den aan boord eener stoomboot der Oostenrijksche Lloyd, naar Weenen teruggekeerd is. — Den 9den had ook de Pruisische overste der genie, *von Moltbach*, die bij het Turksche leger gedetacheerd is geweest en den slag van Nesib heeft bijgewoond, de hoofdstad verlaten om langs den Donau naar Pruissen terug te keeren. — In het personeel der onderscheiden stadhouderschappen hadden weder een aantal veranderingen plaats gehad. — De fransche schout-bij-nacht *de la Susa* was den 14den te Konstantinopel aangekomen en na een driedaagsch verblijf naar het fransch eskader in de Besika-baai teruggekeerd. — In den nacht van den 7den op den 8sten is in de voorstad Ejub het Grootheerlijk gebouw voor de vervaardiging van zoete matten, die op bevel van den overleden Sultan sedert twee jaren den turban versieren, afgebrand. Men schreef dezen brand aan kwaadwilligheid toe.

BELGIE.

BRUSSEL, den 29sten October.

De minister van openbare werken *Nothomb*, is eergisteren alhier terug van zijn togt door Henegouwen en Namen, om de openbare werken, inzonderheid hetgeen de in die gewesten voorgenomen spoorweglijnen betreft, in oogenschouw te nemen.

— Uit Antwerpen wordt gemeld dat de hollandsche commissarissen voor de vaart en het loodswezen, de heeren *Copus van Hasselt*, *Boeije* en *Leclerc*, gisteren op het bureau van het provinciaal gouvernement eene bijeenkomst gehad hebben met de belgische commissarissen, om over de bepalingen van het loodswezen zoo mogelijk definitief overeen te komen.

— Te Gent is zondag in het estaminet *des quatres Colonnes*, weder eene meeting gehouden, welke talrijk bezocht werd, doch overigens rustig is afgeloopen. Volgens een der bladen zijn de beide volksredenaars *Jottrand* en *Kats* van hier derwaarts vertrokken, en zouden eergisteren te Kortrijk eene dergelijke bijeenkomst willen beleggen.

— De gewezen gouverneur van Neêrlands Indie, de heer *Dubus de Gisignies*, begeeft zich in een tweede huwelijk met eene dame van Mechelen, van eene aanzienlijke geboorte.

— Het *Commerce Belge* behelst een bijzonderen brief uit Parijs, waarin vermeld wordt, dat de generaal *Espartero* d.. 19den en 20sten zijne operatien in Arragon begonnen had, en de stellingen door de troepen van *Cabrera* van Olete tot Montalban bezet, had ingenomen, welke laatstgenoemde plaats, de generaal *O'Donnel* nu zou gaan belegeren. Hetzelfde blad vermeldt verder, dat verscheidene hoofdofficieren van *Cabrera* tot de constitutionelen waren overgegaan. (*Vergelijk daarentegen het artikel uit het Journal des Débats, onder Frankrijk, hierboven.*)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 30sten October.

Na den afloop van het comité-generaal is eergisteren de centrale afdeeling van de Tweede Kamer vergaderd geweest en heeft dezelve den loop der werkzaamheden geregeld. Reeds gisteren zou de afdeeling derzelver raadplegingen aanvangen, en wel in de eerste plaats over de aangeboden ontwerpen, nopens de nationale militie, de aandeelen van de ambtenaren van het openbaar ministerie, in de geldboeten en de duur der verantwoordelijkheid van de hypotheekbewaarders, enz.

— Z. M. heeft aan den majoor *J. D. Barre*, adjudant van Z. K. H. Prins *Frederik*, vergunning verleend tot het aannemen en dragen van het versiersel der orde van den Rooden Adelaar, 3de klasse, hem onlangs door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

— Z. M. heeft aan den visscherskapitein *Maarten den Bregms*, te Vlaardingen, en aan zijne equipagie, ter zake van hun edelmoedig gedrag in het redden van scheepsvolk uit het Engelsch schoonerschip *Mercury*, kapitein *James Reid*, eene geldelijke belooning toegelegd.

— Uit Weimar wordt gemeld, dat Z. K. H. de Groothertog voornemens is eene reis naar Holland te doen, om bij zijn' Doorluchtigen broeder, den hertog *Bernhard*, een bezoek af te leggen. Het verblijf van Z. K. H. zou drie weken duren.

HH. KK. HH. de Aartshertog *Maximiliaan* van Este en de Erfprins van Modena zijn den 27 uit Amsterdam te Utrecht aangekomen, en hebben de merkwaardigheden dier stad bezigtigd. Gisteren hebben deze doorluchtige vreemdelingen zich naar Amersfoort begeven om de practische oefeningen der artillerie aldaar bij te wonen.

— In het *Amsterdamsch Handelsblad* leest men:

„Het schijnt zeker, dat de zwarigheden, die zich bij de commissie te Utrecht hebben opgedaan, van tweederlei aard zijn. De eerste betreffen vorderingen, welke België vermeent ten onzen laste te hebben, en die men zoo willen vereffenen met de vijf millioenen, door dat Rijk jaarlijks aan Holland te betalen. Hieromtrent valt er geen twijfel of België zal het onredelijke en onwettige van dien eisch inzien. Artikel 12 des traktaats van 19 April 1839 is te duidelijk, dan dat hetzelve dergelijk stelsel ooit zou kunnen regtvaardigen. De anderen ontstaan uit de wijze van overschrijving, of wel van kapitalisatie der schuld door België jaarlijks aan ons te voldoen. Ten dien opzigte weten wij stellig, dat men zich dezerzijds allezins heeft bereid betoond om aan de redelijke verlangens van België te gemoet te komen. De inschikkelijkheid, door Holland aan den dag gelegd, behoeft dus slechts te Brussel nagevolgd te worden, om aan de vriendschappelijke verhouding tusschen de beide landen te doen plaats grijpen, welke de wederzijdsche belangen vorderen, en waarop de minister van financien in zijne jongste redevoering het vooruitzigt opende."

— Het *Journal de la Haye* bevat een artikel, strekkende tot wederlegging van het gezegde van den heer *van Dam van Isselt*, in de zitting van de tweede kamer der Staten-Generaal, van den 25 dezer, waarin genoemd lid zich beklaagde over de weinig vereerende wijs, waarop de vrijwilligers, met name de vrijwillige jagers, te Hertogenbosch afgedankt waren. Genoemd blad wijst eerst, daarin op den inhoud van 's Konings besluit van den 11 Junij ll., waarbij Z. M. in de meest vereerende bewoordingen zijnen dank betuigt aan alle vrijwilligers voor de door hen bewezen diensten aan Koning en Vaderland; aan de officieren derzelve toestaat het blijven dragen hunner monteringen; omtrent de plaatsing der vaandels

van de vrijwillige korpsen maatregelen voorschrijft enz. Het blad betoogt verder, dat het in de tegenwoordige omstandigheden, nu een overgroot getal vrijwilligers reeds sedert langen tijd naar hunne haardsteden teruggekeerd, en over het geheele land verspreid was, en slechts een zeer klein gedeelte zich nog onder de wapenen bevond, onmogelijk was, zonder vele kosten voor het rijk en groote bezwaren, voor de vrijwilligers zelve, de afdanking met bijzondere plegtigheden te doen.

Overigens zegt het *Journal*, dat, ten bewijze van de belangstelling der hooge regering in het lot van de vrijwilligers, nog kan dienen, dat alle publieke besturen en autoriteiten van wege den Koning in last hebben gekregen, om ingeval van benoemingen of bij voordragten tot posten of bedieningen, er bijzonder acht behoort geslagen te worden op de solicitanten, welke vrijwilligers geweest zijn.

— Te Gouda is Zaturdag ll. brand ontstaan ten huize van den manufacturier *van Schagen*, welke in weerwil der toegesnelde hulp, in weinig tijds zoo zeer toenam, dat niet alleen het huis is uitgebrand, zoodat bijna alles een prooi der vlammen is geworden, maar ook twee aangrenzende huizen beschadigd werden. De oorzaak van den brand, alhoewel die aan onvoorzigtigheid werd toegeschreven, was nog niet bekend.

— Uit Denemarken wordt geschreven, dat *Thorwaldsen* zijn plan om naar Rome terug te keeren vooreerst weder opgegeven had; men schreef zijn verlengd verblijf toe aan de eindelijke beslissing omtrent de oprigting van het naar hem genoemd Museum; het stedelijk bestuur had op zich genomen de nog ontbrekende middelen te bekostigen.

Blijkens het berigt wegens den staat der kolonien van de maatschappij van weldadigheid over de jongste maand, was de gezondheid der bevolking aldaar zeer gunstig. Eerst in het laatst van sept. was het weder droog geworden. Eene volle maand later dan gewoonlijk was al de rogge binnen gebragt. De uitkomst is dan ook niet medegevallen; te zamen bedraagt die van 31 bunders, 8893 mud of 15,50, van het bunder, zijnde juist twee derde gedeelte van een goed gewas, nog iets meer dan verleden jaar, doch minder dan in de jaren 1833 en 1835—1837. De oorzaken van het minder gewas zijn geene andere dan de veelvuldige regenvlagen in den zomer.

De aardappelen, daarentegen, leveren tot dus verre in de meeste kolonien zeer veel op; zijnde de uitkomst, zoo wel in de gewone kolonien als te Ommerschans, 250 mud van het bunder. Te Veenhuizen is het maar 180 mud, en te Wateren 200. Gaat dit zoo voort, waaraan bijna niets te twijfelen valt, dan zal men 10 à 15 duizend mud meer gewonnen hebben, dan de behoefte vordert.

De garst is te Ommerschans reede binnen, maar nog niet geheel te Veenhuizen. In eerstgenoemde kolonie is er 789 mud gewonnen van 30 bunder, dat is tegen 26 mud van het bunder, en alzoo tamelijk wel, zijne 3/4 gedeelte van een goed gewas. Te Veenhuizen echter zal de uitkomst aanmerkelijk minder zijn.

Van den havergrond zal, denkt men, 50 mud van het bunder worden verkregen.

Met het inzaaijen van de herkweekerijen was nog doende. Die op het land verbouwd, zal nog wel vallen, maar van het veen zal de opbrengst echter gering wezen.

De erwten hebben bijzonder door de nattigheid geleden, ook het hooi. Aan groen voeder voor het vee ontbreekt het nergens.

De oogst op den nieuw ontgonnen grond heeft overal aanmerkelijk meer opgebragt, dan op het oude land; te Ommerschans over dan 26 mud van het bunder.

Over den volstand van het rundvee in de kolonien mag men zich verheugen. Met de schapen is dit het geval zoo niet.

De fabrijkmatige verkoopanden houden steeds hunnen goeden loop. De bekwaamheid in het weven, zoo van kollijzakken, te Ommerschans, als van lakens in de gewone kolonien, neemt nog aanhoudend toe, zoodat het product steeds grooter wordt, en weldra op de gewenschte hoogte zal gebragt wezen. — Het weven der gewone [illegible] kolonien, waarvan de behoefte, door het [illegible] zeer verminderd is, bepaalt zich thans uitsluitend tot Veenhuizen.

Op 1 September jl. bedroeg de bevolking der kolonien 5811 menschen, zijnde er in de maand te voren niet minder dan 256 personen in opgenomen en slechts 94 ontslagen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Mededeelingen.

Nederlanden. — Maandag middag heeft de hoogleeraar Jacob Bernard, het hoogleerambt in de Hollandsche taal en Vaderlandsche Geschiedenis, aan het Athenæum Illustre, te *Amsterdam*, aanvaard, met het houden eener sierlijke redevoering, ten betooge: dat hier *geenszins de Engelschen zijn, zoo als* Montesquieu *zegt, maar de Nederlanders, welke ter zelfder tijd drie gewigtige zaken, de Godsdienst, de Vrijheid en den Handel, ten meesten wetenschappelijke nutte wisten aan te wenden.* — Dezer dagen is ook te *Middelburg* eene departement der maatschappij *tot bevordering van beeldende kunsten* opgerigt, en zijn tot bestuurders van hetzelve verkozen: de heeren jhr. mr. J. C. Schorer van de Sousburgen, voorzitter; L. C. Herklots, penningmeester, en J. Tieleman, secretaris. — In het *Dagblad van 's Gravenhage* leest men het volgende: » Sedert eenigen dagen bevinden zich op de tentoonstelling eenige geschilderde glazen, vervaardigd door jonkh. J. J. van Rijckevorsel, wonende in deze residentie. Deze glazen zijn zoo geheel in den trant onzer oude meesters, en munten zoo zeer uit door helderheid en levendigheid van kleuren, dat zij, naar het oordeel van deskundigen, verre overtreffen de overige ten toongestelde kunstwerken van die soort, uit *Duitschland* herwaarts gezonden. Bovendien bezitten zij de verdienste, hetgeen de hoofdzaak in het glasschilderen is, dat de kleuren echt standhoudende zijn. Wij hebben gemeend, hierop de aandacht onzer stad- en landgenooten te moeten vestigen, omdat gelijk men weet de kunst van op glas te schilderen, welke eertijds hier en elders zoo zeer bloeide, lang gekwijnd heeft, zoo zij niet genoegzaam was verloren gegaan, en dat zij slechts sinds weinige jaren krachtig is begonnen te herleven. Ons Vaderland intusschen bezat tot dus verre slechts weinige beoefenaren derzelve, waaronder de heer Petras, te *Nijmegen* de voornaamste was, zoodat wij den heer van Rijckevorsel kunnen gelijk wenschen, niet alleen voldoende proeven van die kunst, maar uitstekende bewijzen van zijne vorderingen geleverd te hebben. — Bij voortduring worden er op de tentoonstelling, die in de residentie geopend is, en welke aanstaanden Zaturdag zal worden gesloten, van onderscheiden zijden, stukken aangekocht. Dit is sleder dagen, onder anderen, het geval geweest met de schilderij van den heer J. J. Eeckhout, voorstellende Jacoba van *Beijeren* in den echt tredende met Jan IV, hertog van *Braband*, welk stuk door de regering voor het museum te *Haarlem* aangekocht is. Voor de loterij van kunstvoortbrengselen, welke na de tentoonstelling zal plaats hebben, zijn thans ook aangekocht, een gezigt op het Binnenhof, van onzen stadgenoot C. J. Bink, en een boomrijke landschap, van den heer *C. Timmerman*, te *Amsterdam*. « — In de nieuwste tijdingen wordt thans van twee uitvindingen gewag gemaakt, beide betrekking hebbende op de voortgaande beweging, voor welke, bij de toenemend heerschende neiging onzer dagen om zich met vliegenden spoed te verplaatsen, de stoomkracht zelve ongenoegzaam dreigt te zullen worden. Om het belang dat deze uitvindingen kunnen hebben, hebben wij vermeend van de daarop gedane proefnemingen kortelijk melding te moeten maken. De eerste, waarvan de Fransche bladen spreken, is de proefneming van een ijzeren kabelbaan welke door den uitvinder met den naam van *Atmosfeer* wordt bestempeld. Langs een ijzeren kabel, welke van 100 tot 100 ellen afstand door rustpunten wordt geschraagd, gaan twee in evenwigt zijnde bootjes, die elk twee personen kunnen bevatten, en zonder behulp van eenige locomotief, met eene snelheid van drie mijlen in het uur voortgezet. Door eenen vindingrijken, doch tevens eenvoudigen toestel, worden de bootjes, over de rustpunten van den kabel gaande, genoegzaam opgeligt, om steeds als over eene reeks van hellende vlakken met eene golvende beweging te worden voortgestuwd. De proefneming die te *Brest* op eene lengte van 800 ellen is genomen, heeft volkomen aan het doel beantwoord, en men zegt, dat binnen kort een zoodanige weg tusschen *Parijs* en de *Batignolles* zal worden aangelegd. — De tweede hierboven vermelde uitvinding, bestaat in de aanwending der kracht van het electro-magnetismus op de scheepvaart, waarvan door den hoogleeraar Jacobi, te *St. Petersburg*, eene proef werd genomen die een voldoende stof bevonden en hun uitzigt opleverde, dat men door deze elective kracht weldra de vaartuigen op het water even goed zou kunnen doen voortbewegen als door middel van stoom. Een electro-magnetisch zamengestelde boot voor tien roeijers, 4 ellen lang, 3½ breed, met twaalf personen aan boord, werd bij de gezegde proef door de electro-magnetische kracht, die drie vierde gedeelte van de kracht eens paards bedroeg, eenige uren lang, tegen stroom en wind in, snelgenoeg voortbewogen. De diepte der boot in het water was 1½ ellen; het electro-magnetisch werktuig had eene lengte van ¾, eene breedte van ½ ellen, eene hoogte van vier voeten. Op het oogenblik het werktuig zijne toevallige dimensiën gesteld, doch naar de bestelling des hoogleeraars Jacobi, lag in de reeds het oogenblik gepaste zamenstelling van hetzelve juist het moeijelijkste gedeelte der door hem beproefde toepassing van de electro-magnetische kracht.

Meer dan zestig aanzienlijke en wetenschappelijke personen woonden de proefneming van welke men zich niet alleen voor de scheepvaart, maar ook voor verscheidene kunsten en takken van industrie nog veel goede uitkomsten beloofde bij.

Sinds eenige dagen is in de residentie, bij den marchand fleuriste *C. Reeken*, op het Spui, nabij de Bierkade, een wezenlijk kunststuk te zien, bestaande in een kunstappel, waarschijnlijk door den vermaarden *Albert Vinkenbrink* vervaardigd, die in de 17de eeuw geleefd en onder anderen (in 1648) den predikstoel in de Nieuwe kerk te Amsterdam heeft gemaakt. Het uitwendige, hetwelk volkomen een appel verbeeldt, is van palmhout, en in doorsnede 2 duim groot; in het midden gaat dezelve open, als eene doos; de twee deelen of helften des appels zijn vervuld met beeld- en snijwerk van zachter soort van hout, als uit een enkel stuk, waarschijnlijk de zeven hoofddeugden voorstellende. De veelvuldigheid der voorwerpen, in zoo klein bestek gesneden, en de naauwkeurigheid daarvan, wekken met der daad de bewondering op, en het schijnt schier onverklaarbaar, van welke fijne werktuigen de maker zich heeft bediend, en hoe hij die heeft weten te besturen en aan te wenden tot het uithalen en bewerken der afgelegenste en diepste kamers en vertrekken. Om zich eenig denkbeeld te kunnen vormen van dit kunstig snijwerk, brengt men slechts een hoofdvoorwerp bij, eene kerk, die vol gewoel, werk en beelden is, waarin zich een talrijke lijkstoet, als schijnt te bewegen; de kerk is met al hare ornamenten versierd. De beelden in dezen kunstappel zijn van 3 à 3½ linien groot.

178ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIERDE KLASSE.

27ste Trekking. N°. 25220, een prijs van *f* 1000; N°. 21936, *f* 1000,
28ste — N°. 20785, een prijs van *f* 1000; N°. 5686, *f* 1000;
N°. 3631, een premie van *f* 2000; N°. 620, een prijs van *f* 100,000; N°. 23618, een prem. van *f* 2000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (22 *October*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51⅛, drie achtste, ¼, drie achtste; ditto 5 pCt. 99⅛, 98⅝; Kansbill. 24 drie zest., ⅝; Am. Synd. 92½ pCt, 92½; Handels. 167½, 168⅛, 167¼, 166⅞; O. Indie 5 pCt. 95⅛, ¼; Ardoins 26¼, zeven zest.; oude Russen 103; Met. 103 drie achtste; Braz. 74.

THEATRE VAN GEDRESSEERDE APEN.

Geplaatst gedurende de KERMIS *in de welingerigte nieuwe* SCHOUWBURG-TENT, *op de* GROOTE MARKT.

Het algemeen welgevallen hetwelk de Voorstellingen des Ondergeteekenden gedurende de laatste beurs gevallen zijn, doen hem de vleijende hoop koesteren, dat dezelven ook alhier algemeen genoegen zullen geven, bij herroept zich ten dien einde in de gunst van het geachte Publiek aan.

Voorlopig berigt hij, dat op aanstaanden ZONDAG, des avonds om 8 ure, de EERSTE VOORSTELLING zal plaats hebben, en dat men vervolgens, alle avonden *twee* Voorstellingen geven zal, de *eerste* om *vijf ure* en de *tweede* om *acht ure*.

H. SCHREYER, uit *Weenen*,

Eigenaar van de MENAGERIE, waarin zich de zeldzame RHINOCEROS bevindt.

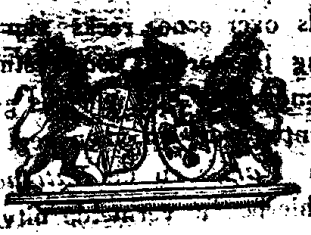

RUSSISCH MAGAZIJN

VAN

PELTERIJEN,

Geb. J. en H. Jacobowitz,

VOOR PUNTWERKERS

H. K. H. Mevr. de Prinses van Oranje.

Berigten het geëerde Publiek, dat zij alhier gedurende acht dagen, van 26 *October* tot 3 *November* aanstaande, zijn uitgepakt in de *Gouden Leeuw*.

Bevelve te zijn (vooraleer van de zeldzaamste en meest gezochtste PELTERIJEN; voor Dames: BOA'S, MOFFEN, COLLIERS, GARNITUREN, en de nieuwste van *Parijs* ontvangene Modellen voor WINTER-MANTILLES, met Bont gegarneerd; voor Heeren: POLONAISEN, JASSEN met Bont gevoerd en bezet, HUIS-, KAMER- en GEZONDHEIDS-PELSEN, ARREN-KLEEDEN, PELS-LAARSEN, JAGT-HANDSCHOENEN en VOETKASTJES, alsmede alles wat tot dit vak behoort, tot zeer lage en vaste Prijzen.

Men gelieve op onderstaande Adressen te letten.

Hunne Magazijnen zijn gevestigd:

Te *AMSTERDAM*, Warmoesstraat, N°. 211.
» *ROTTERDAM*, Hoogstraat, » 10.
» *'s HAGE*, Schoolstraat, » 217.

*** Een bekwaam INLANDSCHE BRANDEWIJN-STOKER, die tevens bewijzen van goed gedrag kan produceren, vast werk begerende, vervoege zich ten eerste in Persoon bij de Uitgevers dezer.

*** Een bekwame HUISKNECHT, van middelbare jaren, van de Protestantsche Godsdienst, van goede Getuigenissen voorzien, alsmede in staat te zijn, ook met Paarden kunnende omgaan, wenschte ten eerste hetzij Buiten of in de Stad als zoodanig geplaatst te zijn. — Adres onder Letter *Z* bij de Uitgevers dezer.

VERKOOPING

VAN EENE AANZIENLIJKE PARTIJ

LANDGOEDEREN,

gelegen in de nabijheid der Stad Bergen-op-Zoom.

De Notaris J. ALDER, zal op Woensdag den 30. October 1839, provisioneel toewijzen, en op Woensdag den 13. November daaraanvolgende binnen de Stad *Bergen-op-Zoom*, zoo in Perceelen, als, bij verkiezing in massa, Verkoopen: TWEE HOEVEN, een kleine HOEFJE, ARBEIDERS WONING, en annexe bijgelegene ZAAI- en WEILANDEN, MAST- en SCHAARBOSSCHEN en HEIDE, alle gelegen in de *Buiten Poorterij* van *Bergen-op-Zoom*, zoo in- als buiten Huur, te zamen groot omtrent 91 Bunders. Nadere informatien te bekomen ten kantore van gezegden Notaris.

Voor het Rijk.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Registratie en Successien.

De fungerende Agent van het Domein, in het District *Zeeuwsch-Brabant*, zal, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Stad *Oosterhout*, op Maandag den 4. November 1839 en volgende dagen, des morgens ten *negen* ure, ten huize van G. D. SANGSTER, te *Oosterhout*, voor den termijn van *drie* jaren Verpachten:

De BOOM- en WEILANDEN, gelegen in onderscheidene Perceelen onder de Gemeente *Oosterhout*.

De Konditiën van Verpachting kunnen ten dage der Verpachting, ten Kantore van opgemelden Agent, alsmede ter Logement *de Vergulden Patrijskaan*, te *Oosterhout*, worden gelezen, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij den Ontvanger-Collecteur BEGEMANN, te *Oosterhout*.

De fungerende Agent van het Domein,

W. F. VAN DEN BORCH.

Bij BROESE & COMP. te *Breda*, zijn de navolgende

HOOGDUITSCHE ALMANAKKEN

VOOR **1840** VERKRIJGBAAR.

G. SCHWAAB, *Vergiss mein nicht*, Taschenbuch für das Jahr 1840, *f* 5,—.
A. VON TROMPETZ, Vielliebchen, Historisch-Romantisches Taschenbuch für 1840, » 4,80.
ARNAUD, Rheinisches Taschenbuch, » 4,80.
LAMPE, *Huldigung der Frauen*, Taschenbuch für das Jahr 1840, » 4,80.
FORTUNA, Taschenbuch für das Jahr 1840, » 4,—.
SCHREINER, *Ceres*, Taschenbuch für deutsche Frauen, auf das Jahr 1840, » 4,80.
WACHSMANN, *Lilien*, Taschenbuch Historisch-Romantisches Erzählungen für 1840, » 4,80.
PENELOPE, Taschenbuch für das Jahr 1840, » 3,40.
Almanach de Gotha, pour l'année 1840, » 2,30.

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.